

15. 3. 2001

ID: 2899

Rozsudek pro zmeškání

Účelem (smyslem) institutu rozsudku pro zmeškání je umožnit rozhodnutí sporu nebo jiné právní věci v neprospěch žalovaného, který by svou nečinností (tím, že se nedostaví k prvnímu jednání ve věci, ačkoliv mu bylo řádně doručeno předvolání nejméně pět dnů předem a ačkoliv byl o následcích nedostavení se poučen) mohl nebo dokonce chtěl bránit rychlé a účinné ochraně práv

Účelem (smyslem) institutu rozsudku pro zmeškání je umožnit rozhodnutí sporu nebo jiné právní věci v neprospěch žalovaného, který by svou nečinností (tím, že se nedostaví k prvnímu jednání ve věci, ačkoliv mu bylo řádně doručeno předvolání nejméně pět dnů předem a ačkoliv byl o následcích nedostavení se poučen) mohl nebo dokonce chtěl bránit rychlé a účinné ochraně práv; ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř. pro takový případ stanoví fikci, že "se pokládají tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkajících se sporu, za nesporná". Po žalovaném, který se hodlá k jednání soudu včas dostavit, nelze spravedlivě požadovat, aby nesl tyto pro něj nepříznivé následky, jestliže nastane překážka nebo jiná okolnost, která mu zabrání zúčastnit se jednání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22.2.2001, sp.zn. 20 Cdo 2041/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o zaplacení 139.375,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Blansku pod sp. zn. 7 C 840/98, o dovolání žalované proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. června 2000, č.j. 44 Co 265/99-28, tak, že usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. června 2000, č.j. 44 Co 265/99-28, se zrušuje a věc se tomuto soudu vrací k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Shora označeným usnesením Krajský soud v Brně změnil usnesení Okresního soudu v Blansku ze dne 24. března 1999, č.j. 7 C 840/98-22, tak, že návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání vydaného tímž soudem dne 15. února 1999, č.j. 7 C 840/98-20 (zavazujícího žalovanou k úhradě 139.375,- Kč s příslušenstvím žalobci), zamítl.

Odvolací soud své rozhodnutí opřel o závěr, že zdravotní problémy zástupce žalované (bez ohledu na to, v čem konkrétně spočívaly) a obtížná sjízdnost vozovek v den, kdy soud prvního stupně nařídil ve věci první jednání, nejsou nepředvídatelnými okolnostmi; nelze je proto zohlednit jako omluvitelné důvody zmeškání prvního jednání ve věci, při němž byl vynesena rozsudek pro zmeškání (§ 153b odst. 4 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů /dále též jen „o.s.ř.“).

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla žalovaná (zastoupena advokátem) včasným dovoláním, namítajíc - prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř. - nesprávnost

právního posouzení věci; důvody zmeškání prvního jednání ve věci, při němž soud prvního stupně vynesl rozsudek pro zmeškání - „nepříznivé povětrnostní podmínky v kombinaci se zrakovou vadou“ - omluvitelné podle dovolatelky jsou.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001 - dále též jen „o.s.ř.“).

Dovolání je přípustné (§ 238a odst. 1 písm. a/ o.s.ř.) a také důvodné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval. Jelikož pro rozhodnutí může být podstatný výklad či aplikace i práva procesního, je předmětem přezkumu na podkladě dovolacího důvodu uvedeného v § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř. také užití procesního předpisu na daný případ (zde ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. ve vazbě na interpretaci pojmu omluvitelných důvodů).

Podle ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř. zmešká-li žalovaný, kterému bylo řádně doručeno předvolání nejméně pět dnů přede dnem, kdy se jednání má konat (§ 47), a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které bylo ve věci nařízeno, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkajících se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání.

Podle ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. zmešká-li žalovaný z omluvitelných důvodů první jednání ve věci, při němž byl vynesl rozsudek pro zmeškání, soud na návrh žalovaného tento rozsudek usnesením zruší a nařídí jednání. Takový návrh může účastník podat nejpozději do dne právní moci rozsudku pro zmeškání.

V posuzovaném případě z obsahu spisu vyplývá, že k jednání nařízenému soudem prvního stupně na den 15. února 1999 v 8.00 hodin se zástupce žalované (advokát) dostavil během vyhlášení rozsudku pro zmeškání v 8.21 hodin; pozdní příchod omluvil do protokolu o jednání špatnými povětrnostními podmínkami. V návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání ze dne 17. února 1999 pak vysvětlil, že k jednání vyjel osobním automobilem ze svého sídla v 7.15 hodin (po východu slunce vzhledem ke zrakové vadě) a přestože s nepřízní počasí počítal, zdržel jej zledovatělý úsek vozovky přes Drahanskou vrchovinu v úseku z D. do J.; cestu ze sídla kanceláře k soudu prvního stupně (39 km) - obvykle trvající 30 minut - absolvoval dne 15. února 1999 za 60 minut.

Účelem (smyslem) institutu rozsudku pro zmeškání je umožnit rozhodnutí sporu nebo jiné právní věci v neprospěch žalovaného, který by svou nečinností (tím, že se nedostaví k prvnímu jednání ve věci, ačkoliv mu bylo řádně doručeno předvolání nejméně pět dnů předem a ačkoliv byl o následcích nedostavení se poučen) mohl nebo dokonce chtěl bránit rychlé a účinné ochraně práv; ustanovení § 153b odst. 1 o.s.ř. pro takový případ stanoví fikci, že "se pokládají tvrzení žalobce obsažená v žalobě

o skutkových okolnostech, týkajících se sporu, za nesporná". Po žalovaném, který se hodlá k jednání soudu včas dostavit, nelze spravedlivě požadovat, aby nesl tyto pro něj nepříznivé následky, jestliže nastane překážka nebo jiná okolnost, která mu zabrání zúčastnit se jednání. Tato překážka nebo jiná okolnost - má-li být důvodem pro zrušení rozsudku pro zmeškání podle ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. - musí představovat "omluvitelný důvod"; příčina toho, proč žalovaný zmeškal první jednání ve věci, tedy musí mít s ohledem na její povahu, nepředvídatelnost, závažnost, rozsah nebo z jiných důvodů aspekt ospravedlnitelnosti (toho, co lze v dané situaci omluvit). Omluvitelným důvodem jsou nejen události mající objektivní povahu, ale i okolnosti žalovaným zaviněné či jinak způsobené, lze-li je v dané situaci považovat za omluvitelné (za důvod ospravedlňující zmeškání jednání). Za omluvitelný důvod, pro který žalovaný zmeškal první jednání ve věci, je tedy třeba ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. považovat jak takovou překážku (událost), která žalovanému objektivně (nezávisle na jeho vůli) zabrání dostavit se včas k soudu (například zdravotní indispozici, zpoždění veřejného dopravního prostředku použitého k přepravě na jednání soudu nebo technickou závadu na osobním automobilu při cestě k soudu), tak i okolnost žalovaným případně zaviněnou nebo jinak způsobenou, lze-li ji považovat - zejména za přihlednutí ke všem okolnostem případu a k poměrům účastníka - za omluvitelnou.

S názorem odvolacího soudu, že není omluvitelný důvod, pro který zástupce žalované - podle vznesených tvrzení - zmeškal jednání u soudu prvního stupně nařízené na den 15. února 1999, nelze souhlasit. Okolnosti zmeškání jednání zástupcem žalované - zdržení jízdy vozidlem v důsledku zledovatělého úseku vozovky a zahájení přepravy k soudu za denního světla - lze nepochybně podřadit (budou-li prokázány) pod omluvitelné důvody ve smyslu § 153b odst. 4 o.s.ř., a to zčásti charakteru objektivního (omezení sjízdnosti vozovky), zčásti subjektivního (zraková vada zástupce žalované).

Odvolací soud - veden nesprávným právním názorem o neomluvitelnosti tvrzených důvodů zmeškání jednání - se již nezabýval tím, zda tyto důvody byly také žalovanou prokázány (v dosavadním řízení v tomto směru nebyly provedeny žádné důkazy a žalovaná ani nebyla poučena, aby důkazy k prokázání svých tvrzení označila). Ke zrušení rozsudku pro zmeškání podle ustanovení § 153b odst. 4 o.s.ř. totiž nepostačuje - na rozdíl od omluvy k prvnímu jednání podle § 153b odst. 1 o.s.ř. - aby žalovaný omluvitelný důvod zmeškání jen tvrdil; soud může návrhu vyhovět jen tehdy, prokáže-li žalovaný skutečnosti, které jsou způsobitelné jeho neúčastí u jednání soudu omluvit (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 1998, sp. zn. 21 Cdo 672/98, uveřejněné v časopise Soudní judikatura 15/1998, pod číslem 104).

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu - z pohledu uplatněného dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř. - správné není; Nejvyšší soud je proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.), zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)

- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)